

Commissie openbare werken, openbaar groen, communicatie, participatie

15 september 2021

Toelichting m.b.t. de wateroverlast van juli 2021

- Bronnen van wateroverlast
- Risicoperceptie – enkele concrete risico's
- Huidige benadering en bijhorende valkuilen
- Nieuwe realiteit ná juli 2021
- Nieuwe inzichten / noden

FLUVIALE WATEROVERLAST

- opstuwung van water in getijderivieren bij (gevaarlijk) stormtij
- extra risico in combinatie met hevige regenval > veel opperwater
- SIGMA-plan (verhoogde dijken / gecontroleerde overstromingsgebieden)
- uiterst zeldzaam (in onze regio) dankzij de geleverde inspanningen

FLUVIALE WATEROVERLAST

PLUVIALE WATEROVERLAST – tijdelijk capaciteitsprobleem

- extreem veel regenval op zeer korte tijd
- zeer uitzonderlijk omstandigheden
- tijdelijk te beperkte afvoercapaciteit via rioleringsinfrastructuur
- in verstedelijkte zones normaliseert de situatie zich vrij snel
- in landelijke zones kan de wateroverlast meerdere dagen aanhouden
- waterschade in woningen, ondergelopen kelders/garages,...

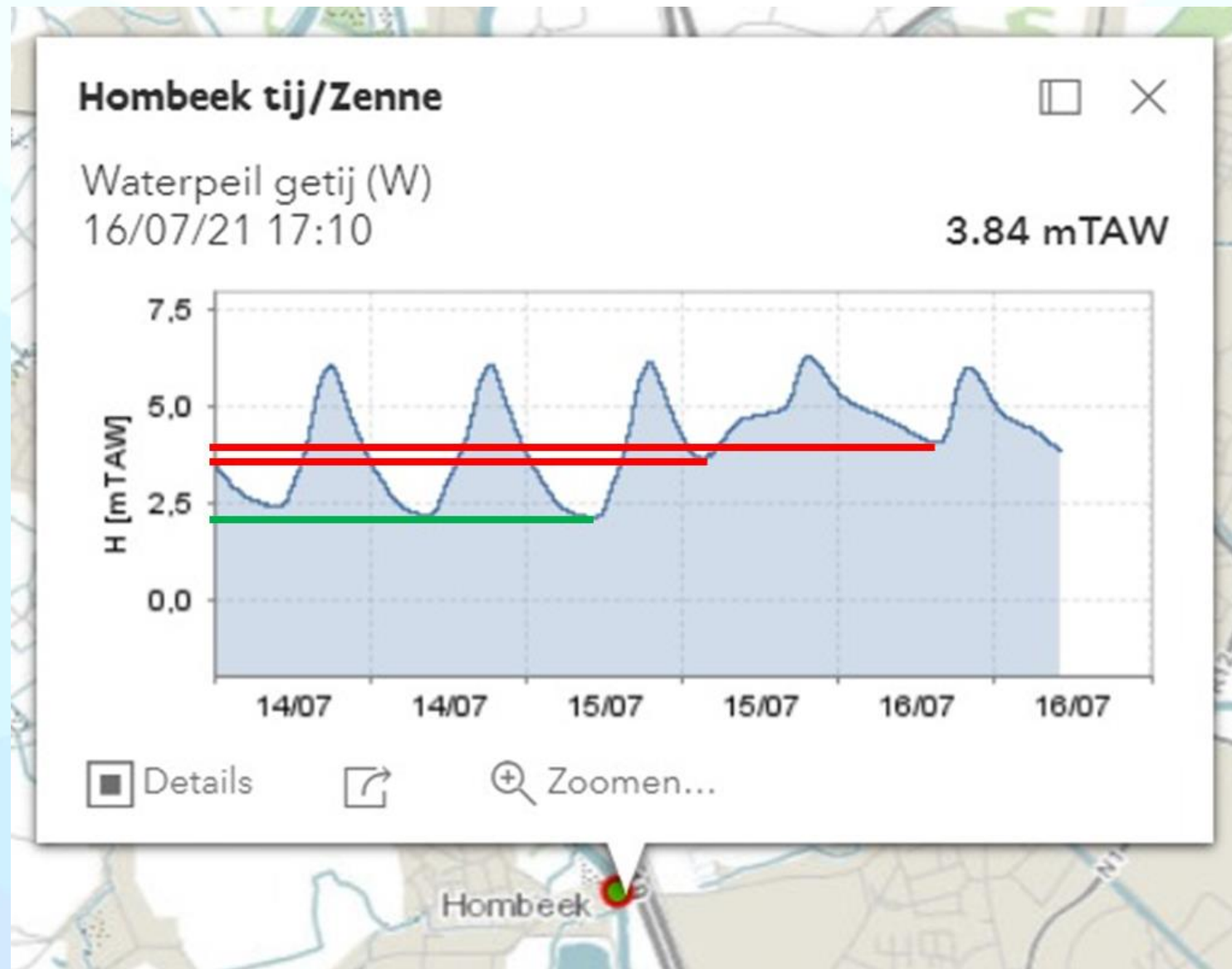

PLUVIALE WATEROVERLAST - combinatie met hoogtij op getijderivieren

- langere periode(s) van regenval
- verzadigde bodem
- cumulatie van regenwater in secundaire waterlopen / bufferbekkens
- niet enkel lokale regenval, maar ook instroom vanuit zuidelijkere regio's
- beperkte tijdvenster voor gravitaire afzet in getijderivieren
- wateroverlast “achter de dijken”

PLUVIALE WATEROVERLAST - combinatie met hoogtij op getijderivieren

WATEROVERLAST ten gevolge van (ACCIDENTEEL) FALENDE INFRASTRUCTUUR

- (zwaar) infrastructureel defect
- dijkbreuk, defecte lozingsklep, uitval pompstation, leidingbreuk,...
- vaak op locaties zonder precedenten
- nood aan frequente controles, onderhoud, (her)investeringen,...

WATEROVERLAST ten gevolge van MENSELIJK TOEDOEN / NALATIGHEID

- gevolg van niet of onoordeelkundig menselijk ingrijpen
- achterstallig onderhoud
- irreguliere particuliere ingrepen (inbuizingen/dempen van grachten,...)
- veelal lokale impact
- nood aan een strenge, consequente handhaving

WATEROVERLAST ten gevolge van:

- lopende werkzaamheden (bv heraanleg riolering)
- ongelukken (bv verkeersongeval met impact op kaaimuur)
- intentioneel (met de bedoeling schade te berokkenen)

WATEROVERLAST ten gevolge van (ACCIDENTEEL) FALENDE INFRASTRUCTUUR

WATEROVERLAST ten gevolge van (ACCIDENTEEL) FALENDE INFRASTRUCTUUR

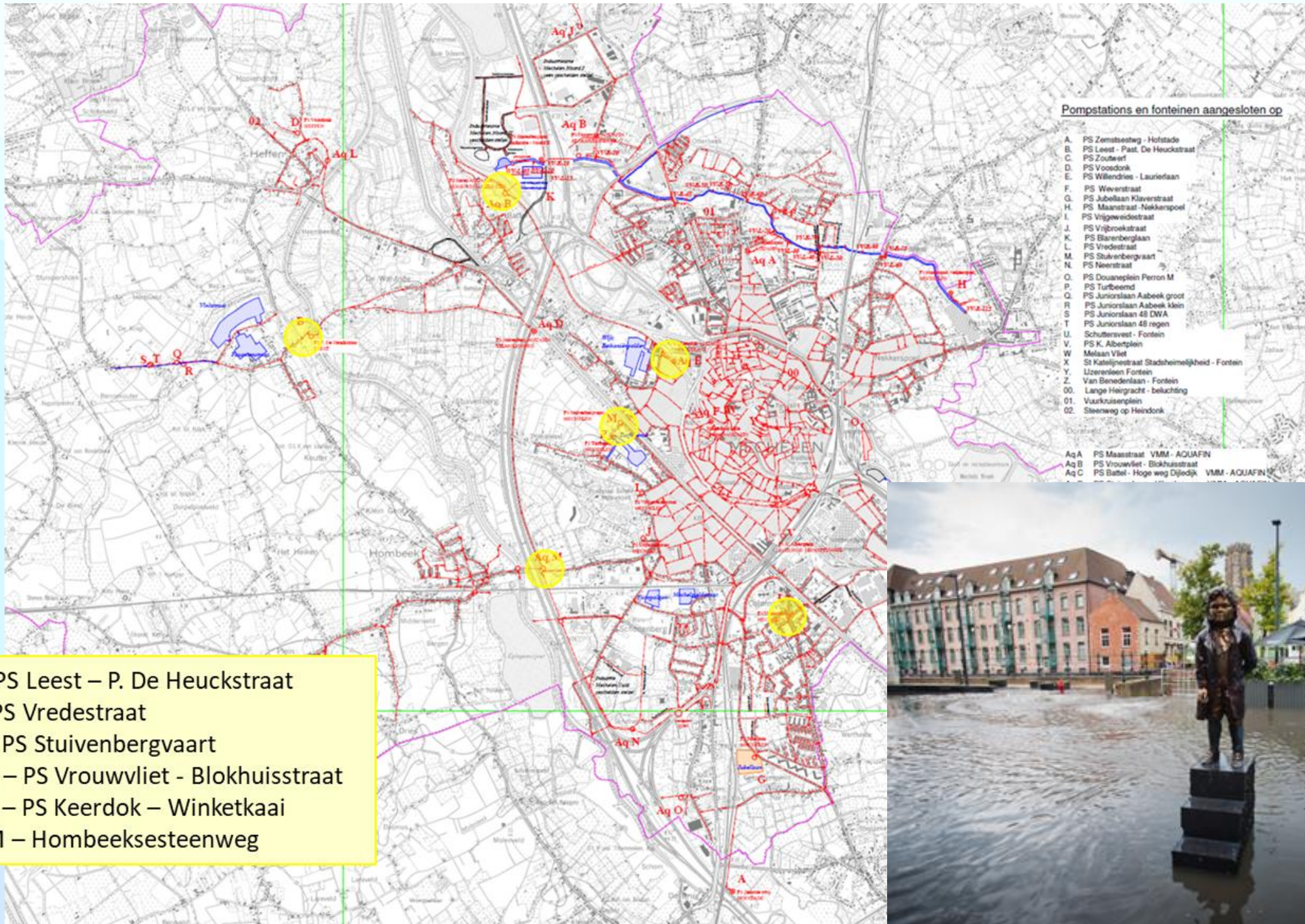

WATEROVERLAST ten gevolge van (ACCIDENTEEL) FALENDE INFRASTRUCTUUR

WATEROVERLAST ten gevolge van (ACCIDENTEEL) FALENDE INFRASTRUCTUUR

B – PS Leest – P. De Heuckstraat
L – PS Vredestraat
M – PS Stuivenbergvaart
AqB – PS Vrouwvliet - Blokhuisstraat
AqE – PS Keerdok – Winketkaai
AqM – Hombeeksesteenweg

RISICO:

(waarschijnlijkheid / frequentie / schade)

bron	subcategorie	waarschijnlijkheid		frequentie		(mogelijke) schade		potentieel impactgebied	risico
		<i>(waarschijnlijkheid)</i>	W	<i>(blootstelling)</i>	B	<i>(effect)</i>	E		R
fluviaal		zeer klein	1	zeer zeldzaam	1	zeer groot	5	zeer groot	5
pluviaal		zeer groot	5	zeer vaak	5	gemiddeld	3	groot	75
infrastructureel	defect	groot	4	vaak	4	groot	4	groot	64
	geplande werken	klein	2	zeldzaam	2	groot	4	gemiddeld	16
	nalatigheid	zeer groot	5	vaak	4	gemiddeld	3	lokaal	60
	accidenteel (externe impact)	zeer klein	1	zeer zeldzaam	1	groot	4	groot	4
	intentioneel	zeer klein	1	zeer zeldzaam	1	zeer groot	5	zeer groot	5

- inzetten op preventieve / curatieve aanpak van pluviale wateroverlast
- doorgedreven controle / onderhoud / tijdige (her)investeringen
- risico / preventie / remediëring opnemen in lastenboeken
- middelen voor onderhoud / consequente handhaving

Bufferbekken met innovatief drainagesysteem gaat wateroverlast én landbouwdroogte tegen

HOMBEEK De stad Mechelen heeft een stuk grond aangekocht in de Bankstraat in Hombeek om er een bufferbekken aan te leggen. Het moet wateroverlast voorkomen en tegelijkertijd landbouwdroogte tegengaan.

Wannes Vansina 04-02-21, 11:03 Laatste update: 04-02-21, 15:17

Bufferbekken met innovatief drainagesysteem gaat wateroverlast én landbouwdroogte tegen

HOMBEEK De stad Mechelen heeft een stuk grond aangekocht in de Bankstraat in Hombeek om er een bufferbekken aan te leggen. Het moet wateroverlast voorkomen en tegelijkertijd landbouwdroogte tegengaan.

Wannes Vansina 04-02-21, 11:03 Laatste update: 04-02-21, 15:17

Valkuilen:

- infrastructurele investeringen ingegeven door gekende probleem-locaties
- curatieve middelen zijn gedimensioneerd op (gekende) lokale wateroverlast
- inzet van bovenlokale middelen (bv brandweer/CB) is geen stedelijke bevoegdheid

vrtnws Hoofdpunten Regio Kijk Luister Net binnen Zoeken

Dossier Noodweer

Een blik op Verviers, na de zondvloed

Liveblog - Evacuaties in alle Limburgse Maasgemeenten, waterpeil Maas in Luik blijft alarmerend hoog

Ellen Maerevoet, Sandra Cardoen, Judit Verstraete, Ludwig De Wolf, Zico Saerens, Joris Truys

Update vr 16 jul 00:07

N NIEUWS SPORT REGIO SLIMMER LEVEN BILLIE PODCA

MEEST RECENT CORONAVIRUS BINNENLAND BUITENLAND TV-GIDS PUZZELS MEER...

Mensen vluchten op dak, zwembaden lopen over: wateroverlast is ongezien

15/07/2021 om 10:06 door tica - Print - Corrigeer

Beeld: Ivan Put

De provincie Luik is zwaar getroffen door de hevige regen van de afgelopen dagen

Video: Wateroverlast in Pepinster

N NIEUWS SPORT REGIO SLIMMER LEVEN BILLIE PODCA

MEEST RECENT CORONAVIRUS BINNENLAND BUITENLAND TV-GIDS PUZZELS MEER...

Dronebeelden tonen hoe huizen afbranden in Chaudfontaine, vuur krijgt vrij spel

16/07/2021 om 11:07 - Print - Corrigeer

Vaux-sous-Chèvremont, Chaudfontaine / 15 juli 2021

Indrukwekkende dronebeelden tonen wat voor gevolgen zo'n zondvloed kan hebben

DeMorgen. POLITIEK | BETER LEVEN | TV & CULTUUR | VOOR U UITGELEGD

Update Noodweer

Al zeker 20 doden door noodweer in ons land, 103 doden in Duitsland. Meer dan duizend vermist

Een luchtfoto van het Duitse stadje Schuld na de zondvloed. Beeld Christoph Reichwein/TNN/dpa

16/07/2021 om 13:00 door No - Eder - Goedee

50 huizen moeten afgebroken worden in Pepinster na overstromingen

Ingestorte huizen in Pepinster (foto: Reuters)

De Standaard Meest recent Corona Binnenland Buitenland Opinie Economie Cultuur Sport Meer ▼

HOME > NIEUWS > BINNENLAND

Tiental huizen ingestort in het Luikse Pepinster, man (50) uit Aywaille verdronken in kelder

15/07/2021 om 09:05 door mg, kma, ata, cevt | Bron: Belga, eigen berichtgeving

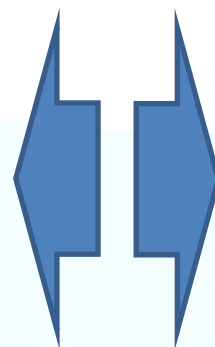
Hoofdpunten Regio Kijk Luister

at work in Chaudfontaine

Liveblog: Dodental loopt op tot 31, nog 163 mensen "vermoedelijk vermist of onbereikbaar", opruimwerken overal van start

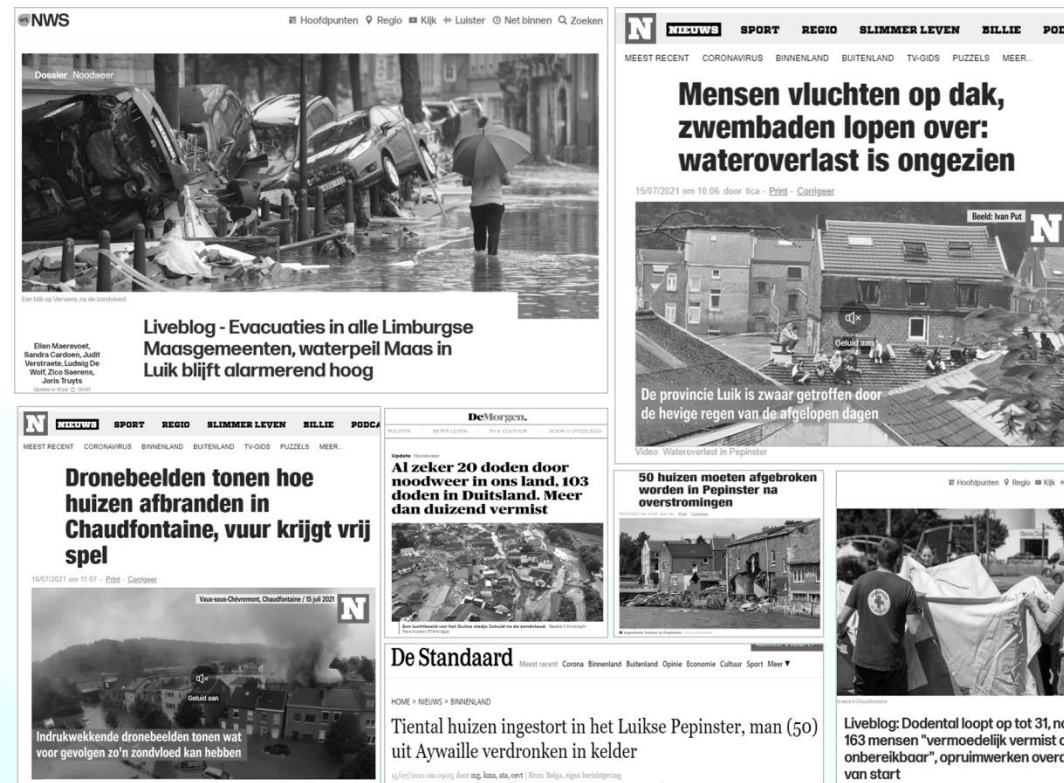

- aanzienlijke hoogteverschillen
- groot debiet
- korte doortocht
- enorme verwoestende kracht

- vlak landschap
- dorpskernen onder waterniveau
- moeizame afvloei
- lange periode van wateroverlast

In “een wereld ná juli 2021”:

- Zijn we lokaal (!) voldoende gewapend tegen extreme regenval?
- Beschikken we over voldoende curatieve (rampenbestrijdings-)middelen?
- In welke mate willen we rekening houden met eventuele calamiteiten van ongekende aard/magnitude?
- Vertrouwen we grotendeels op beschikbaarheid van bovenlokale middelen?
- Ondergaan of (extra) weerbaarheid tonen?

FASE 1	FASE 2	FASE 3	FASE 4
<p>RISICO'S</p> <ul style="list-style-type: none"> - wateroverlast op huismeer-niveau - korte duur - veelal omwille van defecten infrastructuur - kans op getroffen woningen is klein - kans op mobiliteitsproblemen is klein 	<p>RISICO'S</p> <ul style="list-style-type: none"> - wateroverlast op straat-niveau - korte duur - kans op getroffen risico-woningen (<= 5) - kans op lokale mobiliteitsproblemen 	<p>RISICO'S</p> <ul style="list-style-type: none"> - wateroverlast op wijk-niveau - nood nooders (ogen aan) - risico-woningen getroffen - belemmering van overvloedige woerdruzen - mobiliteitsproblemen - impact op nutvoorzieningen 	<p>RISICO'S</p> <ul style="list-style-type: none"> - zware wateroverlast op derp-niveau - nood aan evacuatie / noodoproep - uitval nutvoorzieningen - structurele schade aan waterinfrastructuur - langdurige hinder - onbewoonbaarheid van meerdere huizen
<p>OPVOLGING</p> <ul style="list-style-type: none"> - op basis van meldingen hulpdiensten - occasionele monitoring digitale kanalen (3u) - éénmalige melding in crisis-WA 	<p>OPVOLGING</p> <ul style="list-style-type: none"> - frequent breedte UD op risicolocaties - contact name met brandweer/politie - afstemming politie t/m mobiliteit - periodieke monitoring digitale kanalen (1u) - STREP in crisis-WA (3u) 	<p>OPVOLGING</p> <ul style="list-style-type: none"> - permanent (nachts) toezicht op het terrein - permanente afstemming met brandweer/politie - permanente monitoring digitale kanalen STREP in crisis-WA (3u) 	<p>OPVOLGING</p> <ul style="list-style-type: none"> - permanente op de getroffen locaties - real-time inbreiding
<p>COÖRDINATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - melding specifiek - coördinator UD telefonisch bereikbaar - geen coördinatie-permanente in WD 	<p>COÖRDINATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - coördinator UD aanwezig in WD / op terrein - frequent overleg met NPC - overleg brandweer/politie - informeren betrokken stadsdiensten (infra) 	<p>COÖRDINATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - coördinator col in de WD - coördinerende middenkanten op het terrein - (daglijk) aanwezig in de WD - melding opvolging naar OPGCO / GEM fase - afmelding UD voorheen bij MKO / OPGCO 	<p>COÖRDINATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitbreiding coördinatie-col UD - extra aandacht voor continuïteit 24/7/7 - GEM fase
<p>VOORBEREIDING</p> <ul style="list-style-type: none"> - check beschikbaarheid zandzakken (3000H) - check stock zandzakken/lig bag - voorraad zandzakken aanvullen vanaf ondergrens 1000H - check werking pompen/eenheden - nazicht pompstations / klingen - nazicht gekende probleemplekjes - informeren lediggevende UD - informeren permanente-personeel UD - 1 C-chauffeur oproepbaar 	<p>VOORBEREIDING</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorraad zandzakken aanvullen vanaf ondergrens 2000H - maximaal aanvullen zandstock - één container gevuld met zandzakken - informeren alle personeel UD - polen naar extra beschikbaarheden - 3 C-chauffeurs oproepbaar - voorkeftack chauffeur oproepbaar - maat FERD ivv verkeerssituatie 	<p>VOORBEREIDING</p> <ul style="list-style-type: none"> - zandzakken permanent op post houden - twee containers gevuld met zandzakken - uitbreiding permanenteploegen - personeel permanente in WD - aandacht voor aflossing - aandacht voor catering personeel - 2 C-chauffeurs stand-by in WD - voorkeftack chauffeur stand-by in WD - 2 C-chauffeurs oproepbaar - voor alarm externe aanmelders - monitoring kritieke infrastructuur (nachts) / korte lijn betrouwen met nutbedrijven 	<p>VOORBEREIDING</p> <ul style="list-style-type: none"> - opdrijven stock zandzakken ivv noden - opdrijven personeelsinzet ivv noden - bijzondere aandacht ivv continuïteit 24/7/7 - activatie externe aanmelders - voorbereiden opvanglocaties / PSH - voorbereiden collectief transport - voorbereiden catering burgers - organisatie puin /afvalinzameling/stockage - scenario's her-activatie nutvoorzieningen - scenario's herstelling waterinfrastructuur - opmaak personeelsplanning meerdere weken

Voortzetting huidig beleid:

- investeren in regulier waterbeheer
- investeren in onderhoud, beheer en vernieuwing van infrastructuur (ism PIDPA)
- beleid onderbouwen met studiewerk (cf hydronautstudies, hemelwaterplan)
- investeren in en uitbreiden van de samenwerking/kennisdeling met stakeholders en betrokken actoren (oa PIDPA, VMM, DVW, AQUAFIN, polderbesturen, HVZR,...)

Bijkomend:

- actualiseren van interne (nood)procedures ifv de nieuwe realiteit
- investeren in flexibele, breed inzetbare (lokale) curatieve middelen

“The most important failure was one of imagination.”

The 9/11 Commission Report